

Warszawa, 20 grudnia 2024 r.

DKA.kj.092.13.2024

Pan
Leonard Smolarski
Dyrektor
Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego
w Częstochowie
ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 70/126,
42-200 Częstochowa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz z art. 14 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego², została przeprowadzona w Śląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, ul. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 70/126, 42-200 Częstochowa³, kontrolę planową w zakresie wybranych aspektów funkcjonowania ŚODR, tj. prawidłowości:

- wykorzystania i rozliczenia dotacji celowej udzielonej na 2023 r., przeznaczonej na realizację zadań z zakresu doradztwa rolniczego,
- realizacji zamówień publicznych o wartości poniżej 130 tys. zł netto,
- rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków,
- działań informacyjnych dotyczących zadań finansowanych z dotacji celowej.

Okres objęty kontrolą: od 1.01.2023 r. do 27.09.2024 r.

Zgodnie z art. 47 w związku z art. 46 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, przekazuję Panu Dyrektorowi *Wystąpienie pokontrolne*.

I. Informacje o kontroli

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

1. [REDAKTED] – główny specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu⁴,
2. [REDAKTED] – główny specjalista w Departamencie Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy⁵.

Czynności kontrolne realizowano w okresie od 22.07.2024 r. do 27.09.2024 r. Prowadzono je hybrydowo, tj. w sposób zdalny, jak również w siedzibie ŚODR.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 76; dalej: ustawa o jdr.

³ Dalej: ŚODR lub Ośrodek.

⁴ Upoważnienie do kontroli nr 18a/2024 z 28.06.2024 r.

⁵ Upoważnienie do kontroli nr 18b/2024 z 28.06.2024 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję dyrektora ŚODR pełnili:

- od 11.06.2024 r. Leonard Smolarski;
- od 25.03.2024 r. do 10.06.2024 r. Jacek Antoni Lupa (pełniący obowiązki);
- od 5.10.2016 r. do 19.03.2024 r. Marek Dziubek.

II. Ocena ogólna skontrolowanej działalności

1. [Wykorzystanie i rozliczenie dotacji celowej na rok 2023] Pozytywnie z zastrzeżeniami oceniono wydatkowanie przez ŚODR dotacji celowej otrzymanej w 2023 r. w zakresie realizacji wybranych wydatków finansowanych z dotacji celowej. Zastrzeżenia dotyczą głównie wydatków związanych z realizacją zadań dotyczących: FADN, poniesionych na cele reprezentacyjne i zadanie dotyczące szacowania szkód łowieckich, które nie wpisywały się w zakres określony umową dotacji, bądź podlegały wyłączeniu z finansowania w ramach dotacji, na kwotę 3 014,74 zł. W zakresie kontroli finansowej sprawdzanych dokumentów księgowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

ŚODR poza ww. przypadkami, właściwie wykorzystał dotację celową otrzymaną w 2023 r., tj. na zadania wynikające z umowy dotacji. Z dotacji finansowano zakup usług, materiałów i sprzętu niezbędnego do prawidłowego wykonania zadań, a także konieczne prace modernizacyjne i remontowe pozwalające na zachowanie właściwego stanu technicznego nieruchomości. Zrealizowana inwestycja w Mikołowie była celowa, zabezpieczyła i poprawiła stan techniczny użytkowanego budynku.

W zakresie skontrolowanych wydatków dotyczących realizacji zadań doradztwa rolniczego nie stwierdzono nieprawidłowości. Skontrolowane wydatki były związane z prowadzoną działalnością statutową jednostki. Płatności z tytułu realizowanych zakupów, dostaw, usług, robót budowlanych były realizowane w terminie.

Zgodnie z umową, ewidencja księgowa dotacji celowej w 2023 r. prowadzona była na wyodrębnionych kontach księgowych jednostki, w sposób przejrzysty i umożliwiający identyfikację wydatków finansowanych ze środków dotacji celowej oraz samych otrzymanych środków.

Przyjęte w ŚODR, regulamin organizacyjny i zasady (polityki) rachunkowości wymagają aktualizacji m.in. w zakresie uaktualnienia publikatorów niektórych aktów prawnych.

2. [Realizacja zamówień publicznych o wartości poniżej 130 tys. zł netto] Ocena pozytywna z zastrzeżeniami. Przygotowanie i przeprowadzenie skontrolowanych zamówień publicznych o wartości poniżej 130 000 zł netto zasadniczo przebiegało prawidłowo. Uchybienia dotyczyły wysłania zapytania ofertowego tylko do jednego podmiotu (jeden przypadek), braku udokumentowania sprawdzenia osób i podmiotów na aktualnej liście sankcyjnej, braku wpisania daty zawarcia umowy na egzemplarzu dla zamawiającego.

Ustanowienie trybu zapytania ofertowego dla zamówień o wartości 50 000 zł-130 000 zł netto stwarzało ryzyko niedokonywania zakupów poniżej 50 000 zł w sposób oszczędny i efektywny, a więc niegospodarnego zarządzania środkami publicznymi.

3. [Rozpatrywanie i załatwianie skarg i wniosków] Ocena negatywna. Błędna interpretacja prawna doprowadziła do sytuacji, że dyrektor ŚODR nie przewidział możliwości przyjmowania skarg i wniosków od obywateli, a jedynie od pracowników Ośrodka.

4. [Działania informacyjne dotyczące finansowanych zadań z dotacji celowej] Ocena negatywna. ŚODR nie umieścił odpowiedniej tablicy informacyjnej i nie udostępnił wymaganych

informacji o inwestycji na stronie internetowej, mimo że prowadził prace budowlane, dla których wysokość finansowania z budżetu państwa (z dotacji celowej) przekroczyła kwotę 50 000 zł.

III. Oceny i ustalenia szczegółowe

1. Wykorzystanie i rozliczenie dotacji celowej na realizację zadań w roku 2023.

1.1. Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o jdr, ŚODR otrzymał w roku 2023 dotację celową od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach części 33 – Rozwój wsi, dział – 010 – Rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01002 – Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, na wykonywanie zadań świadczonych nieodpłatnie z zakresu doradztwa rolniczego, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1-11 i 13 ustawy o jdr, w tym na wynagrodzenia pracowników, utrzymanie jednostki oraz wydatki majątkowe.

Dotacja w 2023 r. została przyznana na podstawie umowy nr DIW.do-DC-12/2023 z 23.01.2023 r. w łącznej wysokości 17 184 tys. zł, z tego 16 119 tys. zł na wydatki bieżące oraz 1 065 tys. zł na wydatki majątkowe⁶.

Koszty realizacji zadań z zakresu doradztwa rolniczego z dotacji celowej w 2023 r.

L.p.	Rodzaj kosztów	Planowane koszty w roku 2023 [zł]	Poniesione koszty w roku 2023 [zł]
1.1	Materiały i energia	760 000,00	760 000,00
1.2	Usługi obce	423 000,00	423 000,00
1.3	Wynagrodzenia:	11 821 000,00	11 821 000,00
1.3.1	osobowe	11 821 000,00	11 821 000,00
1.3.2	bezosobowe	0,00	0,00
1.4	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	75 000,00	75 000,00
1.5	Składki, z tego:	2 190 000,00	2 164 864,50
1.5.1	ubezpieczenia społeczne	1 940 000,00	1 914 864,50
1.5.2	Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	175 000,00	175 000,00
1.5.3	pozostałe, w tym Pracownicze Plany Kapitałowe	75 000,00	75 000,00
1.6	Podatki i opłaty	150 000,00	150 000,00
1.7	Pozostałe koszty funkcjonowania	700 000,00	700 000,00
RAZEM		16 119 000,00	16 093 864,50

Dotacja została wykorzystana w wysokości 20 881 574,09 zł, co stanowiło 98,9% kwoty przekazanej jednostce. Przy czym kwota dotacji celowej na zadania z zakresu doradztwa rolniczego (wydatki bieżące), tj. 16 119 000,00 zł została wykorzystana w wysokości 99,86% kwoty zaplanowanej, natomiast z zaplanowanej kwoty dotacji 1 065 tys. zł na wydatki majątkowe wydatkowano kwotę 1 005 886,94 zł, co stanowiło 94,45% wykorzystania przekazanej na ten cel kwoty dotacji.

⁶ Do umowy nr DIW.do-DC-12/2024 zawarto 4 aneksy: nr 1 z 15.03.2023 r. (przyznano kwotę dotacji w wysokości 14 246 tys. zł, w tym 13 246 tys. zł na wydatki bieżące i 1 000 tys. zł na wydatki majątkowe, zmieniono brzmienie § 1 ust. 3, § 2 ust. 1 i 2, § 6 ust. 1, wprowadzono nowe brzmienie zał. nr 2, 3 i 4 do umowy oraz dodano nowe załączniki nr 2a, 2b i 2c do umowy), nr 2 z 2.05.2023 r. (przyznano kwotę dotacji w wysokości 14 616 tys. zł, w tym 13 616 tys. zł na wydatki bieżące i 1 000 tys. zł na wydatki majątkowe, zmieniono brzmienie § 1 ust. 1, § 2 ust. 1 i ust. 3, w § 6 w ust. 1 po pkt 2 dodano pkt 3, oraz wprowadzono nowe brzmienie zał. nr 2, 2b i 4 do umowy oraz dodano nowy załącznik nr 5 do umowy), nr 3 z 29.06.2023 r. (przyznano kwotę dotacji w wysokości 16 294 tys. zł, w tym 15 294 tys. zł na wydatki bieżące i 1 000 tys. zł na wydatki majątkowe, zmieniono brzmienie § 1 ust. 1, § 2 ust. 1 otrzymał nowe brzmienie i uchylono ust.3, w § 6 w ust. 1 pkt 3 otrzymał nowe brzmienie, wprowadzono nowe brzmienie zał. nr 2, 2b i 4 do umowy, nr 4 z 25.09.2023 r. (przyznano kwotę dotacji w wysokości 17 184 tys. zł, w tym 16 119 tys. zł na wydatki bieżące i 1 065 tys. zł na wydatki majątkowe, zmieniono brzmienie § 1 ust. 1, § 2 ust. 1 i 2, w § 6 w ust. 1 pkt 3 otrzymał nowe brzmienie, wprowadzono nowe brzmienie zał. nr 2, 2a, 2b i 4 do umowy), nr 5 z 27.12.2023 r. (wprowadzono nowe brzmienie zał. nr 2 do umowy).

Niewykorzystana kwota przekazanej dotacji celowej na realizację zadań z zakresu doradztwa rolniczego w łącznej wysokości 84 248,56 zł, została zwrócona 12.01.2024 r., zgodnie z postanowieniami umowy dotacji celowej DIW.do-DC-12/2023.

Przyznana dotacja celowa na wykonywanie zadań z zakresu doradztwa rolniczego w łącznej kwocie 16 119 000,00 tys. zł (bez wydatków majątkowych) stanowiła 62,28% przychodów ŚODR ogółem zaplanowanych na 2023 r. w wysokości 25 881 000,00 zł (wykonanie planu przychodów ogółem w 2023 r. wyniosło 25 427 183,34 zł, a wykorzystanie łączne dotacji 16 093 864,50 zł (bez majątkowych) stanowiło 63,29% wykonania przychodów ogółem).

1) [materiały i energia]

W ramach tego obszaru ŚODR realizował głównie wydatki związane z zakupem różnorodnych materiałów niezbędnych do realizacji zadań z zakresu doradztwa rolniczego, w tym: zakup sprzętu komputerowego (drukarek, laptopów, komputerów) i materiałów eksploatacyjnych do wykorzystywanego sprzętu komputerowego i urządzeń drukujących, materiałów biurowych i drobnego wyposażenia biurowego np. krzeseł, artykułów gospodarczych i eksploatacyjnych do pomieszczeń biurowych, materiałów remontowych, prenumeraty czasopism, paliw, energii elektrycznej, artykułów spożywczych, materiały eksploatacyjne do samochodów itp.

2) [usługi obce]

W ramach usług obcych ŚODR sfinansował m. in. zakup usług internetowych oraz telekomunikacyjnych stacjonarnych i komórkowych, serwis centrali telefonicznej, usług informatycznych, usług pocztowych, usług remontowo-budowlanych, przeglądy urządzeń technicznych (gaśnic, hydrantów, kotłów gazowych, kas fiskalnych) zakup usług druku broszur. ŚODR opłacał czynsze i opłaty eksploatacyjne za lokale Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego (dalej: PZDR), realizował wydatki związane z utrzymaniem samochodów służbowych (naprawy i remonty, zakup części i materiałów eksploatacyjnych, przeglądy, badania techniczne itp.), naprawa i konserwacja sprzętu komputerowego i urządzeń kopiujących, opłaty za usługi komunalne dotyczące PZDR-ów, usługi związane z monitoringiem obiektów, usługi związane z ochroną danych osobowych.

3) [wynagrodzenia]

Przeciętne zatrudnienie w ŚODR, w przeliczeniu na pełne etaty w 2023 r. wyniosło 172 etaty (wg stanu na 31.12.2023 r.), co stanowiło 90,53% liczby zaplanowanych etatów (190)⁷. Liczba wszystkich pracowników wg stanu na 31.12.2023 r. wynosiła 171 osoby wśród których największą grupę stanowili pracownicy realizujący zadania z zakresu doradztwa rolniczego (134 pracowników), pracownicy działów księgowo-kadrowych i administracyjno-gospodarczych stanowili łącznie 33 osoby. Wydatki na wynagrodzenia finansowane z dotacji celowej w 2023 r. wyniosły 11 821 000,00 zł. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto (wszyscy pracownicy) w 2023 r. wyniosło 7 772,25 zł (w tym 6 380,00 zł finansowane z dotacji celowej), a średnie miesięczne wynagrodzenie doradcy – 8 286,32 zł (w tym 6 646,53 zł finansowane z dotacji celowej)⁸. Na średnie miesięczne wynagrodzenie brutto składały się: płaca zasadnicza, dodatek funkcyjny, dodatek za staż pracy, premia oraz nagrody.

4) [składki i świadczenia na rzecz osób fizycznych]

W ramach tego rodzaju wydatków ŚODR realizował głównie wydatki związane z finansowaniem składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy, wpłaty na pracownicze plany kapitałowe, zakupów środków czystości, wody, artykułów i odzieży BHP, dofinansowaniem zakupu okularów korygujących dla pracowników, ekwiwalentów za pranie

⁷ Sprawozdanie z realizacji planu finansowego ŚODR na rok 2023, zatwierdzone postanowieniem MRiRW z 24.06.2024 r., znak: DBD.bd.3815.3.12.2024.

⁸ Dane ŚODR - Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto wg stanowisk w 2023 r.

odzieży roboczej. Łączna kwota wydatkowana z dotacji celowej przyznanej na rok 2023 wyniosła 2 239 864,50 zł.

5) [podatki i opłaty]

ŚODR prawidłowo wypełniał i terminowo składał deklaracje podatkowe w roku 2023 dotyczące podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego (DN-1, DR-1, DL-1) Zobowiązania podatkowe ŚODR dotyczyły podatku od nieruchomości, podatku rolnego i leśnego, które jednostka zobowiązana była do zapłaty na rzecz właściwych ze względu na położenie nieruchomości jednostek samorządu terytorialnego (Gmina Częstochowa, Gmina Mikołów, Gmina Łodygowice, Gmina Bielsko Biała, Gmina Janów, Gmina Kłobuck, Gmina Rybnik, Gmina Żory).

ŚODR terminowo regulował zobowiązania podatkowe, a łączna kwota wydatkowana z dotacji celowej na te zobowiązania w roku 2023 wyniosła 99 277,24 zł. Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 50 159,76 zł a opłaty sądowe, skarbowe stanowiły kwotę 563,00 zł.

6) [pozostałe koszty funkcjonowania]

W 2023 r. ŚODR wydatkował z dotacji celowej kwotę 700 000 zł na pozostałe koszty funkcjonowania. Wydatki w tej pozycji dotyczyły m. in. rozliczania delegacji służbowych pracowników, rozliczania kosztów podróży służbowych, rozliczenia ryczałtów za przejazdy pracowników, zwrotu kosztów dojazdu dla członków Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego, wydatków związanych z ubezpieczeniem mienia jednostki, w tym budynków, wyposażenia, maszyn rolniczych i samochodów (OC, NW, AC), OC działalności gospodarczej, finansowania różnego rodzaju szkoleń dla pracowników w ramach doskzałcenia zawodowego.

1.2. ŚODR ponosił koszty utrzymania 15 biur, w których mieściły się PZDR. Biura mieściły się głównie w lokalach najmowanych (lokal własny dot. PZDR Częstochowa). W 2023 r. łączny koszt najmu (sfinansowany ze środków dotacji celowej) wszystkich lokali wyniósł 146 805,37 zł, łączny koszt wyposażenia, artykułów do remontu i konserwacji oraz usług konserwatorskich i remontowych wyniósł 68 684,20 zł, łączny koszt podstawowych mediów (energii elektrycznej, ciepłej, wody i ścieków) wyniósł 61 460,26 zł, a 4 533,39 zł stanowiły opłaty komunalne.

Suma wszystkich kosztów utrzymania lokali PZDR w 2023 r. wyniosła 365 051,34 zł, z czego z dotacji celowej sfinansowano 314 542,21 zł (87,87% całości kosztów) oraz 50 509,13 zł (12,13% całości kosztów) ze środków własnych ŚODR. Największe roczne koszty utrzymania generowały biura PZDR w Kłobucku (54 446,61 zł), PZDR w Żywcu (46 988,60 zł), PZDR w Lublińcu (31 813,83 zł), PZDR w Zawierciu (30 039,15 zł), PZDR w Pszczynie (28 391,15 zł), PZDR w Raciborzu (26 429,24 zł), PZDR w Wodzisławiu Śląskim (22 695,32 zł) oraz PZDR w Cieszynie (21 050,04 zł).

Wydatkowana z dotacji kwota 314.542,21 zł na utrzymanie PZDR stanowiła 1,95% ogólnej kwoty poniesionych kosztów sfinansowanych w roku 2023 z dotacji celowej przeznaczonej na wydatki bieżące.

Koszty utrzymania poszczególnych siedzib PZDR w 2023 r.

L.P.	Siedziba Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego	Kwota finansowana z dotacji budżetowej	Kwota finansowana ze środków własnych	Kwota ogółem
1.	Bieruń Lędziny	13 421,85	1 744,22	13 421,07
2.	Będzin	15 567,00	300,00	15 867,00
3.	Cieszyn	18 582,56	2 467,48	21 050,04
4.	Częstochowa	5 068,25	4 325,26	9 393,51
5.	Gliwice	19 177,83	596,94	19 774,77

6.	Kłobuck	50 173,53	4 273,08	54 446 61
7.	Lubliniec	29 228,83	2 585,00	31 813,83
8.	Myszków	16 819,03	690,29	17 509,32
9.	Pszczyna	25 497,15	2 894,00	28 391,15
10.	Racibórz	23 160 98	3 268,26	26 429,24
11.	Rybnik	16 678,83	1 885,02	18 563,85
12.	Tarnowskie Góry	7 887,05	780,83	8 667,88
13.	Wodzisław Śląski	15 364,39	7 330,93	22 695,32
14.	Zawiercie	26 794,13	3 245,02	30 039,15
15.	Żywiec	32 865,80	14 122,80	46 988,60
RAZEM		314 542,21	50 509,13	365 051,34

Zrealizowane wydatki związane były z realizacją wykonywanych przez ŚODR zadań. Z dotacji finansowano zakup usług, materiałów i sprzętu niezbędnych do prawidłowego wykonania zadań, a także konieczne prace modernizacyjne i remontowe pozwalające na zachowanie właściwego stanu technicznego nieruchomości.

1.3. W 2023 r. zrealizowano następujące zadania inwestycyjne sfinansowane z dotacji celowej:

- 1) Budowa Regionalnego Centrum Szkoleń i Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Polskiej Wsi w Częstochowie⁹ na kwotę 941 086,94 zł,
- 2) Wykonanie niezbędnych prac budowlanych zabezpieczających dach budynku szkoleniowo-hotelowego w Mikołowie, na kwotę 64 800,00 zł.

Powyższe zadania ŚODR realizował na podstawie uzgodnionych i zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi programów inwestycji.

W 2023 r. ŚODR nie poniósł wydatków na zakupy inwestycyjne.

ŚODR w 2023 r. na wydatki majątkowe wydatkował kwotę w wysokości 1 005 886,94 zł (94,45% zaplanowanej kwoty). Niewydatkowana kwota dotacji w wysokości 59 113,06 zł wynikała z ostatecznie uzyskanych niższych kwot na zadania w wyniku zastosowanych procedur przetargowych. Zabezpieczone w ramach dotacji środki finansowe na wydatki majątkowe były przekazywane ŚODR w wysokości i terminie, zgodnie ze zgłaszaniem do Ministerstwa pisemnym zapotrzebowaniem.

Zadanie inwestycyjne Budowa Centrum jest zadaniem wieloletnim, którego realizacja rozpoczęła się roku 2018. Realizacja inwestycji została podzielona na kilka etapów, które realizowano w latach 2019-2023, zgodnie z zaplanowanymi środkami finansowymi na dany rok budżetowy. Konieczna jest dalsza realizacja zadania, aż do pełnego jego zrealizowania i osiągnięcia założonych celów inwestycji.

Zrealizowane inwestycje przez ŚODR w roku 2023 w ramach uzyskanej dotacji były celowe oraz poprawiły stan techniczny użytkowanych budynków. Zakończenie realizacji inwestycji Budowa Centrum przyczyni się do podniesienia atrakcyjności, zwiększenia oraz polepszenia oferty ŚODR w zakresie nie tylko organizacji szkoleń, konferencji, ale także w zakresie wielu innych usług możliwych do realizacji w Centrum.

1.4. W roku 2023 efekty rzeczowe działalności ŚODR związane z wykorzystaniem dotacji celowej na zadania z zakresu doradztwa rolniczego mierzone były celem zdefiniowanym w ramach działania budżetu zadaniowego: „Działalność doradcza, informacyjna, upowszechnieniowa – Upowszechnianie wiedzy wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie rolnictwa i innych form gospodarowania”. Miernik stopnia realizacji tego celu został zdefiniowany liczbą odbiorców usług kształceniowych, doradczych, informacyjno-upowszechnieniowych. Wykonanie tego miernika zaplanowano na poziomie 95 000 odbiorców

⁹ Dalej: Budowa Centrum.

usług. W 2023 r. liczba odbiorców tych usług wyniosła 115 075 osób, co stanowiło 121,13% przyjętego na ten rok planu.

Zadania realizowane przez ŚODR obejmowały swoim zakresem m.in. doradztwo technologiczne związane z produkcją roślinną i zwierzęcą oraz zagadnienia związane z ubieganiem się o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków UE lub innych. Podejmowano również kwestie wynikające z programów rolno-środowiskowo-klimatycznych oraz programu działań, mającego na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych oraz przekazywanie bieżących informacji dotyczących zmieniających się przepisów prawa dotyczących prowadzenia produkcji rolnej.

W ramach realizowanej w roku 2023 umowy dotacji celowej na zadania nieodpłatne ŚODR w szczególności¹⁰:

- przeprowadził dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich 653 formy szkoleniowe, w których udział wzięło 13 428 uczestników, w tym: 545 szkoleń dla 9 940 uczestników, 76 szkoleń wyjazdowych dla 2 032 uczestników, 23 szkolenia zdalne dla 656 uczestników oraz 9 konferencji stacjonarnych dla 800 uczestników,
- w zakresie prowadzenia działalności wspierającej rozwój produkcji rolniczej udzielił 16 266 informacji, przygotował 484 materiały informacyjne na stronę internetową Ośrodka oraz 220 artykułów do miesięcznika ŚODR „Śląskie Aktualności Rolnicze” oraz 3 artykuły w innych wydawnictwach, dotyczących m.in. rozwiązywania problemów technologicznych, ekonomicznych i organizacyjnych gospodarstw rolnych. Wydał 12 broszur specjalistycznych w łącznym nakładzie 10 000 sztuk i 3 ulotki w łącznym nakładzie 1 500 sztuk, głównie dotyczące tematyki ekonomicznej, prawnej, technologii produkcji rolniczej oraz informacji w zakresie szerokich aspektów dotyczących funkcjonowania działalności rolniczej,
- zorganizował 22 stoiska informacyjno-promocyjne,
- w zakresie pozostałej działalności informacyjnej zrealizował 21 audycji radiowych i telewizyjnych oraz opublikował 14 artykułów w innych wydawnictwach,
- w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich udzielił 107 informacji i 484 porady indywidualne, a w ramach udzielania pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych udzielił 43 391 porad indywidualnych oraz wykonał 3905 dokumentacji,
- przeprowadził 85 monitoringów, w tym: cen nawozów mineralnych, cen środków produkcji, cen artykułów rolno-spożywczych rolnych, inne monitoringi, takie jak: monitoring cen produktów roślinnych i zwierzęcych, cen nawozów mineralnych, środków produkcji i płodów rolnych i przeprowadził 45 analiz,
- w ramach upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska ŚODR udzielił 16 530 porad indywidualnych, 16 porad w ramach doradztwa grupowego dla 85 odbiorców, przeprowadził 13 pokazów, 97 demonstracji oraz zrealizował 8 konkursów oraz 10 form targi/wystawy, łącznie dla 369 osób,
- w ramach podejmowania działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego udzielił 3 093 porady indywidualne, przeprowadził 13 pokazów, 2 demonstracje, 9 konkursów, zorganizował 5 form targi/wystawy, w których łącznie uczestniczyło 193 osoby,
- w ramach upowszechniania rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenia promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku udzielił 1 405 porad indywidualnych, 2 formy doradztwa grupowego, zorganizował 2 konkursy i 1 formę targi/wystawy,

¹⁰ Sprawozdanie z realizacji rocznego programu działalności w 2023 roku z dnia 26.02.2024 r.

- w ramach współdziałania w realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych udzielił 5 897 porad indywidualnych oraz 4 formy doradztwa grupowego dla 23 osób,
- w ramach prowadzenia analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechniania wyników tych analiz w pracy doradczej udzielił 1 352 porady indywidualne.

ŚODR organizował szkolenia, konferencje, pokazy i doradztwo grupowe zarówno w formie stacjonarnej, jak również w formie online. Pracownicy Ośrodka udzielali również informacji i porad indywidualnie oraz przygotowali szereg artykułów dotyczących bieżących trendów w rolnictwie. Przygotowana i realizowana tematyka obejmowała szeroki zakres zagadnień dotyczący wszystkich gałęzi rolnictwa, odnosiła się do tematów ekonomicznych, środowiskowych oraz technologicznych, a służąca jej realizacji różnorodność stosowanych form doradztwa rolniczego odzwierciedlała oczekiwania i potrzeby rolników i mieszkańców obszarów wiejskich oraz była zgodna z zadaniami określonymi w ustawie o jdr, a także wpisywała się w ustalone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi priorytety na rok 2023¹¹.

Pozytywnie należy ocenić realizację zakresu rzeczowego zadań z zakresu doradztwa rolniczego określonych w umowie dotacji.

1.5. ŚODR terminowo przekazał Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi półroczne sprawozdanie oraz rozliczenie roczne z wykonania zadań, w tym rozliczenia dotacji. Do rozliczeń były także składane korekty wynikające z błędów pisarskich, jak i z konieczności doprecyzowania niektórych informacji¹².

Sprawozdanie półroczne i roczne rozliczenia z dotacji zostały sporządzone prawidłowo, zgodnie z umową dotacji celowej.

ŚODR prawidłowo i terminowo sporządził sprawozdania z rozliczenia dotacji.

1.6. W ŚODR zostały przyjęte zasady (polityki) rachunkowości¹³, na które składały się:

- ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym miejsce prowadzenia ksiąg rachunkowych, określenie roku obrotowego oraz wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych, technika prowadzenia ksiąg rachunkowych, metody i terminy inwentaryzowania składników majątkowych,
- metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, na które składały się między innymi ogólne zasady wyceny aktywów i pasywów, zasady ustalania wyniku finansowego, metoda sporządzania rachunku przepływów pieniężnych, zestawienie zmian w kapitale własnym, szczegółowość sprawozdania finansowego oraz ustalona zasada istotności,
- sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym zakładowego planu kont i wykazu kont ksiąg pomocniczych, zasady kwalifikacji zdarzeń wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, opisu systemu przetwarzania danych – systemu informatycznego,
- zasady rozliczania przychodów i kosztów,

¹¹ Pismo z dnia 17.08.2022 r., znak: DIW.td.6540.1.2022

¹² Rozliczenie roczne (końcowe) z 12 stycznia 2024 r. dot. wykonania zadań realizowanych w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. określonych w umowie nr DIW.do-DC-12/2023 z dnia 23.01.2023 r., ŚODR dokonał korekty rozliczenia (dokumenty z 30 stycznia 2024 r. i 6 lutego 2024 r.). Rozliczenie zostało ostatecznie przyjęte i zatwierdzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi 8 lutego 2024 r.

¹³ Zarządzenie nr 30/2021 Dyrektora Śląskiego ODR w Częstochowie z dnia 23.11.2021 r. w sprawie wprowadzenia dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości (dalej: zarządzenie nr 30/2021 lub polityka rachunkowości), zmienione zarządzeniem nr 40/2022 z dnia 22.09.2022 r., nr 41/2022 z dnia 26.09.2022 r., nr 27/2023 z dnia 5.06.2023 r. oraz nr 6/2024 z dnia 6.02.2024 r.

- system służący ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów, okresy przechowywania zbiorów oraz udostępnianie danych i dokumentów,
- zasady uzupełniające w zakresie projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

ŚODR do prowadzenia ksiąg rachunkowych wykorzystywał program komputerowy¹⁴, który obejmował następujące moduły: kasa/bank, faktury, środki trwałe, księga handlowa oraz kadry i płace. Księgi rachunkowe obejmowały zbiory zapisów księgowych, zestawienia obrotów i sald na które składały się dziennik, księga główna, księgi pomocnicze, konta pomocnicze. W dzienniku zdarzenia gospodarcze ujmowano w danym okresie sprawozdawczym, chronologicznie. Zapisy dziennika były kolejno ponumerowane w okresie roku co pozwalało na ich jednoznaczne powiązanie z dowodami księgowymi a sumy zapisów (obroty) liczone były w sposób ciągły. Księga główna spełniała zasady podwójnego zapisu, systematycznego i chronologicznego rejestrowania zdarzeń gospodarczych i umożliwienia powiązania dokonywanych zapisów z zapisami dziennika. Księgi pomocnicze stanowiły zapisy uszczegółowiające dla wybranych kont księgi głównej, zgodnie z zasadą zapisu powtarzalnego. Zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej sporządzano na koniec każdego miesiąca, zgodnie z obrotami dziennika.

ŚODR prowadził ewidencję księgową operacji gospodarczych na podstawie dowodów księgowych podlegających ewidencji księgowej, które odzwierciedlały treść operacji i zdarzeń gospodarczych.

Organizacja i funkcjonowanie kontroli dokonywania operacji gospodarczych podlegających ewidencji księgowej zostały określone w polityce rachunkowości, w dokumencie pn. „Instrukcja dotycząca obiegu i kontroli dokumentów” stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 30/2021.

Przyjęte regulacje spełniały wymogi art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości dot. prowadzenia ksiąg rachunkowych.

1.7. Główny księgowy odpowiadał za gospodarkę finansową ŚODR i sprawował bezpośredni nadzór nad całokształtem funkcjonowania Działu Księgowości przy pomocy zastępcy głównego księgowego.

Do zadań¹⁵ głównego księgowego należało w szczególności:

- 1) kontrolowanie, ocenianie, analizowanie pracy i dokumentacji w zakresie prowadzenia gospodarki finansowej, magazynowej, gospodarki środkami trwałymi;
- 2) wnioskowanie w sprawach dotyczących prawidłowej organizacji pracy i działalności Ośrodka w szczególności w przedmiocie działalności finansowo księgowej.

Główny księgowy był jednocześnie kierownikiem Działu Księgowości, który realizował zadania związane między innymi z prowadzeniem gospodarki finansowej ŚODR zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Obowiązujące w ŚODR, zarówno regulamin organizacyjny (obowiązujący od 2017 r.) oraz polityka rachunkowości (wprowadzona w 2021 r.) wymagają uaktualnienia w zakresie publikatorów aktów prawnych, ale przede wszystkim z powodu, zawartych w nich odesłań do aktów prawa już nieobowiązującego.

W przypadku regulaminu organizacyjnego m.in.:

¹⁴ Program komputerowy – Pakiet Comarch ERP Optima.

¹⁵ § 5 ust. 4 i 5 Regulaminu Organizacyjnego ŚODR – zarządzenie nr 3/2017 r. Dyrektora ŚODR z dnia 13.02.2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie.

- § 20 pkt 16 – ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych została uchylona ustawą z dnia 11 września 2019 r. Przepisy wprowadzające ustawę – prawo zamówień publicznych¹⁶;
- § 24 pkt 9 – na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych¹⁷ obecnie funkcjonuje Urząd Ochrony Danych Osobowych, którego organem jest Prezes Urzędu.

Natomiast w odniesieniu do polityki rachunkowości m.in.:

- załącznik nr 2 pn. „Instrukcja kasowa” - str. 2 instrukcji: Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne¹⁸ utraciło moc wskutek działania przepisów ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o uchyleniu lub zmianie niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych¹⁹. Zostało zastąpione przez Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 września 2010 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne²⁰;
- zarządzenie Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 maja 1998 r. w sprawie form i trybu przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem banków²¹ nie obowiązuje, zostało uchylone ustawą z dnia 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw²²;
- wskazano różne publikatory dotyczące tego samego aktu prawa, a mianowicie ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (załącznik nr 1, str. 3 odsyła do publikatora z 2002 roku – Dz. U. z 2002 r. Nr 76 poz. 694 ze zm., natomiast w załączniku nr 2 pkt 1 str. 2, załączniku nr 3 str. 1 i załączniku nr 4 publikator odsyła do 1994 r. – Dz. U. nr 121, poz. 591). Sytuacja ta powoduje, że dokumenty te zawierają błędne treści, są niespójne, a faktyczny stan prawny odbiega od obowiązującej w ŚODR regulacji wewnętrznej, co może prowadzić do niejasności w odniesieniu do zastosowania odpowiedniego przepisu i przyczynić się do niewłaściwego wykonywania zadań.

Przyjęte w ŚODR, regulamin organizacyjny i zasady (polityki) rachunkowości wymagają aktualizacji m.in. w zakresie uaktualnienia publikatorów niektórych aktów prawnych.

1.8. Zgodnie z § 3 umowy dotacji celowej ŚODR zobowiązany był do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości²³ w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Środki otrzymane przez ŚODR z dotacji celowej ewidencjonowane były na koncie nr 223-01 „dotacja celowa” oraz jako przychody na koncie nr 762-01 „dotacja celowa”. Koszty poniesione z tych środków ewidencjonowano na koncie nr 500 „koszty działalności statutowej”. Ewidencja księgowa dotacji celowej w 2023 r. prowadzona była na wyodrębnionych kontach księgowych

¹⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 2020.

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1781.

¹⁸ Dz. U. nr 129, poz. 858.

¹⁹ Dz. U. nr 98, poz. 817.

²⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 793.

²¹ M.P. Nr 21, poz. 320

²² Dz.U. z 2016 r. poz. 1997

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 120.

jednostki²⁴: konto 500 służyło do księgowania wydatków pokrywanych z dotacji celowej, natomiast otrzymane środki finansowe z rezerwy celowej księgowane były odpowiednio na kontach 504 „dodatkowa dotacja” i 528 „dotacja dodatkowa 2023”.

Na koncie 504 księgowano wydatki określone w decyzji Ministra Finansów z dnia 7 marca 2023 r., znak: MF/FG1.4143.3.21.2023.MF.424 w kwocie 370 000,00 zł (zrealizowano ją w kwocie 344 864,50 zł) oraz w decyzji Ministra Finansów z dnia 23 maja 2023 r., znak: MF/FG1.4143.3.129.2023.MF.1818 w kwocie 1 678 000,00 zł, które zostały zrealizowane w całości. Ogółem na koncie 504 zaksięgowano wydatki zrealizowane w łącznej kwocie 2 022 864,50 zł.

Na koncie 528 księgowano wydatki określone w decyzji Ministra Finansów z dnia 29 sierpnia 2023 r., znak MF/FG1.4143.3.240.2023.MF.3512 w kwocie 155 000,00 zł oraz w decyzji Ministra Finansów z dnia 4 września 2023 r., znak MF/FG1.4143.3.244.2023.MF.3737 w kwocie 670 000,00 zł. Konto 528 ukazuje ogółem wydatki zrealizowane w kwocie 825 000,00 zł.

ŚODR dodatkowo w roku 2023 otrzymał na podstawie decyzji Ministra Finansów z dnia 4 września 2023 r., znak: MF/FG1.4143.3.243.2023.MF.3733 środki finansowe na wydatki majątkowe w kwocie 65 000,00 zł. Środki te przeznaczono na wykonanie niezbędnych prac budowlanych zabezpieczających dach budynku szkoleniowo-hotelowego w Mikołowie. Wydatki te księgowano na koncie 080, a następnie przeksięgowano na zwiększenie wartości środka trwałego budynku.

ŚODR zrealizował obowiązek wynikający z postanowień § 3 umowy dotacji celowej na 2023 r., a sposób jego realizacji odpowiadał wymogom jakie wynikały z przepisu art. 152 ust.1 ustawy o finansach publicznych.

1.9. W zakresie prawidłowości dokonywania wybranych wydatków dotyczących realizacji zadań z zakresu doradztwa rolniczego, w tym terminowości realizacji wydatków i prawidłowości ich ewidencjonowania, w odniesieniu do 2023 r., dokonano przeglądu zapisów księgowych zaewidencjonowanych na kontach:

500-01- „materiały i energia” (500-01-01,500-01-02,500-01-03,500-01-04,500-01-05, 500-01-06, 500-01-07, 500-01-08, 500-01-11, 500-01-12, 500-01-13, 500-01-14, 500-01-15) ; 500-02- „usługi obce” (500-02-02, 500-02-03, 500-02-04, 500-02-05, 500-02-06, 500-02-08, 500-02-09, 500-02-11, 500-02-12, 500-02-13); 500-06- „pozostałe koszty funkcjonowania”; 500-03- „podatki i opłaty”; 504- oraz 528-0x- (x oznacza cyfrę od 1 do 6).

Kontroli szczegółowej poddano 89 dowodów księgowych na łączną kwotę 423.764,20 zł, które dotyczyły wydatków związanych między innymi z ubezpieczeniem i ochroną mienia jednostki, wsparciem i serwisem używanego w ŚODR oprogramowania IT, zakupem licencji i usług teleinformatycznych, dostaw energii, prenumeratą czasopism, naprawą sprzętu, poniesionych na funkcjonowanie PZDR, zakupem usług transportowych, cateringowych i hotelowych związanych z realizacją szkoleń w ramach zadań doradztwa rolniczego, zakupem usług agrotechnicznych związanych z uprawą pól/poletek doświadczalnych.

Skontrolowane dowody księgowe, w szczególności faktury, rachunki, posiadały odrębnie sporządzone opisy merytoryczne dotyczące opisywanego wydatku, potwierdzone podpisem osoby dokonującej tej czynności. Zamieszczano także nr wniosku dotyczący danego zamówienia (wydatku) i nr umowy, na podstawie której wydatek realizowano, jeżeli była zawarta. Pracownik sporządzający opis wydatku odpowiedzialny za zakup towarów lub usług dokonał kontroli

²⁴ Zestawienia obrotów i sald wydatków finansowych z dotacji celowej w 2023 r.; ŚODR - plan kont syntetycznych i analitycznych
- wydruk z 22.07.2024 r.

merytorycznej, polegającej na zbadaniu, czy dane zawarte w dokumencie odpowiadają rzeczywistości, oraz czy została przeprowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami (prawo zamówień publicznych) co potwierdzano odciskiem pieczęci na dokumencie i złożeniem podpisu w odpowiednim miejscu (rubryce) pieczęci. Ponadto dowody księgowe zawierały podpisy osób potwierdzających dokonanie sprawdzenia dokumentu pod względem formalnym i rachunkowym oraz dokonanie przez głównego księgowego kontroli wstępnej stosownie do ustawy o finansach publicznych oraz adnotacji zatwierdzającej wydatki do realizacji i informacji o „przelaniu” środków wraz ze wskazaniem daty dokonania odpowiedniej czynności sprawdzającej przez upoważnione osoby. Czynności te realizowano z wykorzystaniem odcisków oddzielnych pieczęci, zawierających następujące informacje:

- sprawdzono pod względem merytorycznym: data i podpis sprawdzającego,
- sprawdzono pod względem formalnym i rachunkowym; data i podpis sprawdzającego,
- zatwierdzono na kwotę (kwota wydatku wpisana cyfrowo i słownie),
- stosownie do ustawy o finansach publicznych dokonano kontroli wstępnej data i podpis głównego księgowego,
- zatwierdzono do realizacji data i podpis dyrektora,
- dokumenty opatrzone były także odciskiem pieczęci informującym o zaksięgowaniu wydatku na odpowiednich kontach Wn, Kwota, Ma, data i podpis osoby weryfikującej,
- pieczęć o treści „zakupu dokonano zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1” i podpis osoby weryfikującej albo pieczęci o treści „Zamówienia dokonano na podstawie ustawy Prawo Zamówień Publicznych na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1” oraz data i podpis osoby weryfikującej,
- dokumenty zawierały również odcisk pieczęci wpływu do ŚODR z odnotowaniem daty oraz numer RPW, podpis osoby rejestrującej dokument wpływający do jednostki,
- dodatkowo dokumenty opatrzone były odciskami pieczęci przelano dnia, data i podpis.

Powyższe pola poszczególnych pieczęci uzupełniały upoważnione do wykonania danej czynności osoby. Niektóre kontrolowane dokumenty nie posiadały wypełnionej rubryki pieczęci dotyczącej sprawdzenia pod względem merytorycznym, natomiast wszystkie posiadały adnotacje odręcną informującą o dokonaniu tej czynności zamieszczoną w innym miejscu dokumentu księgowego, opatrzoną podpisem osoby dokonującej tej czynności jednak bez daty wskazującej na jej dokonanie. Dowody księgowe oznaczone były także numerem umożliwiającym jego powiązanie z dokonanymi na jego podstawie zapisami w księgach rachunkowych.

Do dowodów księgowych, w szczególności rachunków i faktur wystawionych w związku z zawieraniem przez ŚODR umowami zostały dołączone skany tych umów.

Obowiązująca instrukcja dotycząca obiegu i kontroli dokumentów nie zawiera (wskazuje) żadnych wzorów pieczęci stosowanych w ŚODR do opisu dokumentów księgowych.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że ŚODR sfinansował niektóre wydatki ze środków dotacji celowej niezgodnie z jej przeznaczeniem. Łączna wysokość tych wydatków wyniosła 3 014,74 zł, a więc poniżej kwoty minimalnej, o której mowa w art. 26 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych²⁵. Wydatki dotyczyły następujących zdarzeń gospodarczych.

Nr w dzienniku	Dokument	Data	Opis wydatku	Kwota [zł]
konto 500 – 02 - 09				

²⁵ Dz.U. z 2024 r. poz. 104.

1 192/4	99/23/TOM	17.02.2023	Przeglądy kas fiskalnych 99/23/TOM	669,99
1 967/4	124/23/TOM	03.03.2023	Naprawa kasy fiskalnej Bielsko 124/33/TOM	836,40
Konto 500 – 06 - 05				
2136/3	23-FVS/0114	27.03.2023	Szkolenie szacowanie szkód łowieckich	366,66
Konto 500 – 01 - 14				
4515/4	23/1095	22.06.2023	Kwiaty na jubileusz 40-lecia... 23/1095	60,19
8474/3	7/23	07.10.2023	Wiązanka pogrzebowa ... J. 7/23	150,00
Konto 528 – 06 - 01				
9314/9	KW/3737/2023/BGK D	03.11.2023	Delegacje pracownicy DEL. 2/FADN/23 Krajowe Warsztaty FADN 273	149,50
9314/13	KW/3738/2023/BGK D	03.11.2023	Delegacje pracownicy DEL. 4/FADN/23 Krajowe Warsztaty FADN 552	782,00

Zgodnie z umową dotacji celowej z 23 stycznia 2023 r., nr DIW.do-DC-12/2023 Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi udzielił dotacji celowej na realizację zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1-11 i 13 ustawy o jdr, w tym na utrzymanie jednostki i wynagrodzenia. Sfinansowany m. in. z dotacji celowej wydatek w łącznej kwocie 366,66 zł, wykazany na koncie nr 500-06- pn. „Szkolenie szacowanie szkód łowieckich”, odpowiada zadaniu określonym w art. 4 ust. 2 pkt 12 ustawy o jdr, na realizację którego umowa dotacji celowej nie przewidywała finansowania. Na realizację zadań związanych ze zbieraniem danych na potrzeby polskiego FADN oraz na dostarczanie danych rachunkowych dla potrzeb polskiego FADN ŚODR zawarł w roku 2023 umowy²⁶ z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Udział pracowników jednostki w warsztatach dotyczących FADN nie powinien zatem zostać pokryty ze środków finansowych dotacji celowej otrzymanych na realizację zadań z zakresu doradztwa rolniczego. Sfinansowanie wydatków wyszczególnionych w powyższej tabeli z dotacji celowej nie było zasadne.

W zakresie powyższych wydatków ŚODR wyjaśnił²⁷, że: „Wydatki dotyczące przeglądu i naprawy kas fiskalnych wydatkowano z dotacji celowej, sugerując się tym, iż są to urządzenia niezbędne w dziale księgowości stanowiące majątek Ośrodka. [...] Zgodnie z art. 4.2 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego wśród zadań dla ośrodków doradztwa rolniczego ujęto w pkt.12 „Szacowanie szkód łowieckich, a także ustalenie wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie” jesteśmy zobowiązani mieć przeszkolone osoby i być przygotowanym do podjęcia stosownych działań wynikających z powyższego zapisu w Ustawie. [...] Kwiaty na jubileusz 40-lecia Gminnego Związku Kótek i Organizacji Rolniczych w Miedźnie w kwocie 60,19 zł, zrealizowano w związku ze współpracą z regionalnymi organizacjami rolniczymi, aby podnieść wizerunek Ośrodka dla upamiętnienia ważnych dat. Zgodnie z Ustawą z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, Ośrodki realizują zadania z zakresu doradztwa rolniczego i przy realizacji tych zadań współpracują z lokalnymi i regionalnymi organizacjami wspierania przedsiębiorczości.”

²⁶ Umowa nr ZRGR/35/132/D/2023 z 30.05.2023 r. oraz umowa nr ZRGR/34/132/Z/2023 z 30.05.2023 r.

²⁷ Pismo ŚODR z 02.10.2024 r., znak: ŚODR-C-K.0910.1.2024.

Odnosnie do zakupu wiązanki pogrzebowej ŚODR wskazał, że „Ośrodek dba o każdego pracownika na każdym etapie i staramy się wspierać również w trudnych chwilach”.

W przypadku poleceń wyjazdu służbowego pracowników jednostki na Krajowe Warsztaty FADN (DEL.2/FADN/23 w kwocie 149,50 zł i DEL 4/FADN/23 w kwocie 782,00 zł) ŚODR poinformował, że „Koszty tych delegacji winny być zaksięgowane w koszty delegacji FADN, a pomyłkowo zaksięgowano w koszty dotacji celowej. [...] W związku z tym kosztami delegacji został obciążony Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej poprzez wystawienie noty księgowej nr 05/2023 z dnia 3 listopada 2023 r. Nota ta została zaksięgowana na zmniejszenie kosztów delegacji FADN, a winna być zaksięgowana na zmniejszenie delegacji z dotacji celowej, w którą została zaksięgowana pomyłkowo.”

Wyjaśnienia jednostki w zakresie sfinansowania remontu kas fiskalnych, urządzeń raczej związanych z działalnością gospodarczą, zakup wiązanek czy szkolenia w zakresie szacowania szkód łowieckich nie mogą być uwzględnione. Zgodnie z umową ŚODR zobowiązany był do wykorzystania otrzymanej dotacji zgodnie z celem, na jaki ją uzyskał i na warunkach określonych w umowie. Szczegółowy opis zakresu rzeczowego zadań finansowany z dotacji celowej określał załącznik nr 1 do umowy dotacji. Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy zadanie, o którym mowa w przepisie art. 4 ust. 2 pkt 12 (szacowanie szkód łowieckich) ustawy o jdr, zostało wyłączone z możliwości finansowania ze środków pochodzących z dotacji celowej na rok 2023. Z treści umowy nie wynika możliwość finansowania kosztów promocji i reklamy ŚODR przy realizacji zadań określonych umową dotacji. Brak było podstawy prawnej do finansowania z dotacji celowej wydatków na reprezentację (jubileusz, wiązanka pogrzebowa). Dotacja celowa to środki finansowe przekazywane podmiotowi na określony cel, sprecyzowany i określony umową dotacji w szczególności określony treścią załącznika nr 1 do umowy dotacji pn. „Szczegółowy opis zakresu rzeczowego zadań” i tylko wydatki na ten cel mogą być z niej finansowane.

Pozostałe skontrolowane wydatki były związane z prowadzoną działalnością statutową jednostki. Płatności z tytułu realizowanych zakupów, dostaw, usług, robót budowlanych były realizowane wymaganym dokumentem finansowym w terminie. Wydatki zostały prawidłowo zaewidencjonowane w księgach rachunkowych zgodnie z przyjętą w jednostce polityką rachunkowości.

Wydatki na kwotę 3 014,74 zł poniesione z dotacji celowej otrzymanej w 2023 r., wykraczały poza zakres określony umową dotacji. W zakresie skontrolowanych pozostałych wydatków dotyczących realizacji zadań doradztwa rolniczego nie stwierdzono nieprawidłowości. Skontrolowane wydatki były związane z prowadzoną działalnością statutową jednostki.

1.10. Pozytywnie z zastrzeżeniami oceniono wydatkowanie przez ŚODR dotacji celowej otrzymanej w 2023 r. w zakresie realizacji wybranych wydatków finansowanych z dotacji celowej. Zastrzeżenia dotyczą głównie wydatków związanych z realizacją zadań dotyczących: FADN, poniesionych na cele reprezentacyjne i zadanie dotyczące szacowania szkód łowieckich, które nie wpisywały się w zakres określony umową dotacji, bądź podlegały wyłączeniu z finansowania w ramach dotacji, na kwotę 3 014,74 zł. W zakresie kontroli finansowej sprawdzanych dokumentów księgowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

ŚODR poza ww. przypadkami, właściwie wykorzystał dotację celową otrzymaną w 2023 r., tj. na zadania wynikające z umowy dotacji. Z dotacji finansowano zakup usług, materiałów i sprzętu niezbędnego do prawidłowego wykonania zadań, a także konieczne prace modernizacyjne i remontowe pozwalające na zachowanie właściwego stanu technicznego nieruchomości. Zrealizowana inwestycja w Mikołowie była celowa, zabezpieczyła i poprawiła stan techniczny użytkowanego budynku.

W zakresie skontrolowanych wydatków dotyczących realizacji zadań doradztwa rolniczego nie stwierdzono nieprawidłowości. Skontrolowane wydatki były związane z prowadzoną działalnością statutową jednostki. Płatności z tytułu realizowanych zakupów, dostaw, usług, robót budowlanych były realizowane w terminie.

Zgodnie z umową, ewidencja księgowa dotacji celowej w 2023 r. prowadzona była na wyodrębnionych kontach księgowych jednostki, w sposób przejrzysty i umożliwiający identyfikację wydatków finansowanych ze środków dotacji celowej oraz samych otrzymanych środków.

Przyjęte w ŚODR, regulamin organizacyjny i zasady (polityki) rachunkowości wymagają aktualizacji m.in. w zakresie uaktualnienia publikatorów niektórych aktów prawnych.

2. Realizacja zamówień publicznych o wartości poniżej 130 tys. zł netto.

2.1. [Regulacje wewnętrzne] W okresie objętym kontrolą w ŚODR obowiązywał Regulamin udzielenia przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane o wartości poniżej kwoty 130.000,00 złotych netto²⁸, wprowadzony Zarządzeniem Nr 17/2021 Dyrektora ŚODR z dnia 1.07.2021 r.

Powyższy Regulamin (w § 9 ust. 12) dla zamówień o wartości powyżej 50 000 zł netto a poniżej 130 000 zł netto przewidywał tryb zapytania ofertowego. Zaproszenie do składania ofert powinno być wysyłane do takiej liczby wykonawców, która zapewni konkurencję oraz wybór najkorzystniejszej oferty, jednak nie mniej niż dwóch.

Dla zamówień o wartości do 50 000 zł netto, tryb opisany w Regulaminie udzielania zamówień publicznych (§ 8) nie wymagał badania rynku ani zwracania się o oferty.

Należy uznać, że próg 50 000 zł netto jest stosunkowo wysoki, biorąc pod uwagę, że brak konkurencyjnego wyłaniania wykonawców dla zamówień o wartości niższej od tego progu zwiększa ryzyko nieprzestrzegania zasady dokonywania wydatków w sposób oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

2.2. [Rejestr zamówień publicznych o wartości poniżej 130 000 zł netto] Regulamin udzielenia zamówień publicznych, w § 14 ust. 1 przewidywał, że dla celów monitoringu prowadzi się w ŚODR rejestr wniosków oraz rejestr zamówień publicznych.

W prowadzonych rejestrach wniosków dla zamówień o wartości poniżej 130 000 zł netto gromadzono również informacje o zawartych umowach (numer, data, wartość, źródło finansowania) i fakturach (numer, data, wartość). Zgodnie z tym rejestrem:

- w 2024 r. (do dnia 26.07.2024 r.) dokonano 7 zamówień o wartości netto od 30 tys. zł do poniżej 50 tys. zł oraz 9 zamówień w przedziale 50 tys.–130 tys. zł,
- w 2023 r. – 9 zamówień o wartości netto od 30 tys. zł do poniżej 50 tys. zł oraz 13 zamówień w przedziale 50 tys.–130 tys. zł.

2.3. Realizacja zamówienia, którego przedmiotem była inwentaryzacja architektoniczno-budowlana – umowa nr 90/C/2024.

W związku z trudnościami w realizacji zadania inwestycyjnego p.n. "Budowa Regionalnego Centrum Szkoleń i Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Polskiej Wsi w Częstochowie dla Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie" 16.05.2024 r. zwrócono się pocztą elektroniczną do trzech podmiotów z prośbą o wycenę inwentaryzacji budowlanej

²⁸ Dalej: Regulamin udzielania zamówień publicznych.

szczegółowej w zakresie budynku, instalacji sanitarnej oraz elektrycznej. Dołączono koncepcję architektoniczną zawierającą rzut piwnic, parteru i piętra oraz przekroje.

Otrzymano jedną wycenę wysokości 40 000 zł netto.

Na podstawie przeprowadzonego rozeznania cenowego 17.05.2024 r., zgodnie ze wzorem określonym w Załączniku nr 2 do Regulaminu udzielania zamówień publicznych, przygotowano wnioski o wszczęcie postępowania, gdzie całkowitą wartość inwentaryzacji budowlano-instalacyjnej oszacowano na 120 000 zł netto.

10.06.2024 r. ŚODR wysłał zapytanie ofertowe²⁹ do ośmiu podmiotów. Obejmowało ono wyszczególnione osobno 3 branże inwentaryzacji: architektoniczno-budowlaną, instalacji sanitarnej, instalacji elektrycznej. Jako jedyne kryterium wyboru oferty wskazano cenę. Załącznikami były: projekt umowy, formularz ofertowy, wykaz osób, obowiązek informacyjny na temat celów i zasad przetwarzania danych osobowych.

W terminie określonym w zapytaniu (14.06.2024 r.) złożono tylko jedną ofertę i tylko dla branży architektoniczno-budowlanej. W tym samym dniu sporządzono protokół otwarcia ofert oraz „Dokumentację z przeprowadzonego zapytania ofertowego o wartości powyżej 50 000,00 złotych netto – do kwoty poniżej 130 000,00 złotych netto”, zgodnie z wzorem określonym w Załączniku nr 5 do Regulaminu udzielania zamówień publicznych.

Z wybranym wykonawcą 24.06.2024 r. zawarto umowę nr 90/C/2024. Wykonawca zobowiązał się wykonać inwentaryzację architektoniczno-budowlaną w niezakończonym, nowym budynku realizowanym przez zamawiającego w ramach zadania pn. „Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa Regionalnego Centrum Szkoleń i Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Polskiej Wsi” wraz z infrastrukturą techniczną w Częstochowie, ul. Wyszyńskiego 70/126, w szczególności w zakresie niezbędnym dla właściwego opisanie robót pozostałych do wykonania w przedmiotowym budynku. Jako termin wykonania przedmiotu umowy wskazano okres od 1.07.2024 r. do 31.08.2024 r. Ustalono wynagrodzenie w wysokości 29 500,00 zł netto, tj. 36 285,00 zł brutto.

Inwentaryzację wykonano do 30.08.2024 r. Za wykonaną usługę wystawiono fakturę nr 68/2024 z 3.09.2024 r. na ustaloną w umowie kwotę 29 500,00 zł netto (36 285,00 zł brutto).

2.4. Realizacja zamówienia, którego przedmiotem była inwentaryzacja instalacji elektrycznej – umowa nr 96/C/2024.

Wobec nieotrzymania ofert na inwentaryzację w branży instalacji sanitarnej oraz instalacji elektrycznej w zapytaniu ofertowym 10.06.2024 r. (patrz pkt 3.3. powyżej) ŚODR w oparciu o szacowaną wartość zamówienia z 17.05.2024 r. przeprowadził nowe zapytanie cenowe 18.06.2024 r. na inwentaryzację w tych dwóch branżach.

Wysłano zapytanie ofertowe³⁰ do 7 podmiotów. Jako jedyne kryterium wyboru oferty wskazano cenę. Załącznikami były: projekt umowy, formularz ofertowy, wykaz osób, obowiązek informacyjny na temat celów i zasad przetwarzania danych osobowych.

W terminie określonym w zapytaniu (21.06.2024 r.) nie wpłynęła żadna poprawnie złożona oferta. Jeden podmiot przesłał ofertę na e-mail pracownika ŚODR, niezgodnie z warunkami zapytania ofertowego. W związku z tym ŚODR przeprowadził dodatkowe zapytanie ofertowe i 25.06.2024 r. wysłał zapytanie tylko do tego jednego podmiotu. **Było to niezgodne z § 9 ust. 12**

²⁹ Znak ŚODR-C-AG.261.3.2024.

³⁰ Znak ŚODR-C-AG.261.3.2024.

Regulaminu udzielania zamówień publicznych, który określał, że zapytanie ofertowe powinno być przesłane do nie mniej niż dwóch wykonawców.

W nowym terminie (28.06.2024 r.) podmiot złożył poprawnie ofertę obejmującą wyłącznie inwentaryzację instalacji elektrycznej.

Z obu powyższych zapytań sporządzono „Dokumentację z przeprowadzonego zapytania ofertowego o wartości powyżej 50 000,00 złotych netto – do kwoty poniżej 130 000,00 złotych netto”, zgodnie z ze wzorem określonym w Załączniku nr 5 do Regulaminu udzielania zamówień publicznych.

Z wybranym wykonawcą 4.07.2024 r. zawarto umowę nr 96/C/2024. Wykonawca zobowiązał się wykonać inwentaryzację instalacji elektrycznej w niezakończonym, nowym budynku realizowanym przez zamawiającego w ramach zadania pn. „Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa Regionalnego Centrum Szkoleń i Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Polskiej Wsi” wraz z infrastrukturą techniczną w Częstochowie, ul. Wyszyńskiego 70/126, w szczególności w zakresie niezbędnym dla właściwego opisanie robót pozostałych do wykonania w przedmiotowym budynku. Jako termin wykonania przedmiotu umowy wskazano okres od 15.07.2024 r. do 31.08.2024 r. Ustalono wynagrodzenie w wysokości 24 000,00 zł netto, tj. 29 520,00 zł brutto.

Wykonawca 30.08.2024 r. zwrócił się do ŚODR z prośbą o wydłużenie terminu opracowania zadania, wskazując na liczne rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym wykonanych instalacji a projektem wykonawczym.

Zgodnie z § 8 pierwotnej umowy zawarto do niej aneks nr 1 z 9.09.2024 r., w którym jako termin wykonania przedmiotu umowy wskazano 25.09.2024 r. Pozostałe warunki pozostały bez zmian. Aneks podpisano z mocą obowiązującą od 31.08.2024 r.

24.09.2024 r. sporządzono protokół przekazania następujących dokumentów: opis techniczny inwentaryzacji wraz z rysunkami, kosztorys inwestorski, przedmiar robót, a także wypożyczoną dokumentację projektu wykonawczego branży elektrycznej wraz ze specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót.

Za wykonaną usługę wystawiono fakturę nr WS/161/2024 z 24.09.2024 r. na ustaloną w umowie kwotę 24 000,00 zł netto (29 520,00 zł brutto).

2.5. Realizacja zamówienia, którego przedmiotem była inwentaryzacja instalacji sanitarnej – umowa nr 100/C/2024.

Wobec nieotrzymania ofert na inwentaryzację w branży instalacji sanitarnej we wcześniejszych zapytaniach ofertowych z 10.06.2024 r., 18.06.2024 r. i 25.06.2024 r. (patrz pkt 3.3. i 3.4. powyżej) ŚODR w oparciu o szacowaną wartość zamówienia z 17.05.2024 r. przeprowadził nowe zapytanie cenowe 8.07.2024 r. na inwentaryzację w branży instalacji sanitarnej.

Wysłano zapytanie ofertowe³¹ do 3 podmiotów. Jako jedyne kryterium wyboru oferty wskazano cenę. Załącznikami były: projekt umowy, formularz ofertowy, wykaz osób, obowiązek informacyjny na temat celów i zasad przetwarzania danych osobowych.

W terminie określonym w zapytaniu (10.07.2024 r.) złożono poprawnie 3 oferty. Wszystkie zaoferowane ceny mieściły się poniżej progu 130 000 zł netto.

Z powyższego zapytania sporządzono „Dokumentację z przeprowadzonego zapytania ofertowego o wartości powyżej 50 000,00 złotych netto – do kwoty poniżej 130 000,00 złotych

³¹ Znak ŚODR-C-AG.261.3.2024.

netto", zgodnie z wzorem określonym w Załączniku nr 5 do Regulaminu udzielania zamówień publicznych. W powyższym dokumencie dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty zgodnie z przyjętym kryterium cenowym. Poczta elektroniczną 10.07.2024 r. powiadomiono wykonawców o rozstrzygnięciu zapytania ofertowego i o podmiocie, który złożył najkorzystniejszą ofertę.

Z wybranym wykonawcą 12.07.2024 r. zawarto umowę nr 100/C/2024. Wykonawca zobowiązał się wykonać inwentaryzację instalacji sanitarnej w niezakończonym, nowym budynku realizowanym przez zamawiającego w ramach zadania pn. „Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa Regionalnego Centrum Szkoleń i Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Polskiej Wsi” wraz z infrastrukturą techniczną w Częstochowie, ul. Wyszyńskiego 70/126, w szczególności w zakresie niezbędnym dla właściwego opisanie robót pozostałych do wykonania w przedmiotowym budynku. Jako termin wykonania przedmiotu umowy wskazano okres od 12.07.2024 r. do 31.08.2024 r. Ustalono wynagrodzenie w wysokości 30 000,00 zł brutto.

W egzemplarzu umowy dla zamawiającego nie wpisano daty zawarcia umowy, co stanowi uchybienie.

Protokół zdawczo-odbiorczy przekazania sporządzonej inwentaryzacji instalacji sanitarnej podpisano 30.08.2024 r.

Za wykonaną usługę wystawiono fakturę nr 2/09/2024 z 16.09.2024 r. na ustaloną w umowie kwotę 30 000,00 zł brutto.

2.6. Dyrektor oświadczył³², że po przeprowadzeniu procedur zapytania ofertowego, a przed podpisaniem umów z wybranymi wykonawcami inwentaryzacji sprawdził osoby i podmioty na aktualnej liście sankcyjnej udostępnionej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w związku z ustawą o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego³³.

Powyższych czynności nie udokumentowano notatką, co nie było właściwe.

2.7. W opisanych wyżej umowach (90/C/2024, 96/C/2024 oraz 100/C/2024) w sposób prawidłowy zabezpieczono interes skarbu państwa poprzez klauzule dotyczące kar umownych: Zamawiający mógł:

- 1) odstąpić od umowy, naliczając wykonawcy karę umowną w wysokości 10% wartości brutto umowy, w przypadku nieprzystąpienia przez wykonawcę do wykonywania swoich obowiązków w wyznaczonym terminie,
- 2) odstąpić od umowy, naliczając wykonawcy karę umowną w wysokości 10% wartości brutto umowy, w razie nienależytego wykonywania obowiązków wynikających z umowy,
- 3) naliczyć kary umowne w wysokości 2% wynagrodzenia brutto za każdy dzień opóźnienia w przypadku naruszenia terminu wykonania przedmiotu umowy.

2.8. Ocena pozytywna z zastrzeżeniami. Przygotowanie i przeprowadzenie skontrolowanych zamówień publicznych o wartości poniżej 130 000 zł netto zasadniczo przebiegało prawidłowo. Uchybienia dotyczyły wysłania zapytania ofertowego tylko do jednego podmiotu (jeden przypadek), braku udokumentowania sprawdzenia osób i podmiotów na aktualnej liście sankcyjnej, braku wpisania daty zawarcia umowy na egzemplarzu dla zamawiającego.

³² Pismo z 2.10.2024 r., znak ŚODR-C-K.0910.1.2024.

³³ Dz. U. 2022 poz. 835.

Ustanowienie trybu zapytania ofertowego dla zamówień o wartości 50 000 zł-130 000 zł netto stwarzało ryzyko niedokonywania zakupów poniżej 50 000 zł w sposób oszczędny i efektywny, a więc niegospodarnego zarządzania środkami publicznymi.

3. Rozpatrywanie i załatwianie skarg i wniosków.

Zagadnienia dotyczące skarg i wniosków reguluje w szczególności Dział VIII. Skargi i Wnioski ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego³⁴. Do stosowania regulacji Kpa dotyczących skarg i wniosków zobowiązane są w szczególności organy państwowe, organy samorządu terytorialnego i inne organy samorządowe oraz organy organizacji społecznych (art. 223 § 1 Kpa), przy czym, zgodnie z art. 224: „Ilekcioć w przepisach niniejszego działu jest mowa o organach państwowych – rozumie się przez to także organy przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych jednostek organizacyjnych.”.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o jdr jednostki doradztwa rolniczego są państwowymi jednostkami organizacyjnymi posiadającymi osobowość prawną. Wynika z tego, że jednostki doradztwa rolniczego są zobowiązane do stosowania przepisów Kpa dotyczących skarg i wniosków.

W ŚODR w okresie objętym kontrolą nie przyjmowano obywateli w sprawach skarg i wniosków, ani nie przewidywano takiej możliwości.

Dyrektor ŚODR przedstawił stanowisko³⁵, że nie widzi podstaw prawnych ani faktycznego uzasadnienia, aby przyjmować skargi i wnioski od szeroko rozumianego społeczeństwa. Podstawą składania skarg i wniosków w ŚODR jest wyłącznie obowiązujący Regulamin Pracy wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora ŚODR Nr 24/2017 z 22 sierpnia 2017 r. Wskazano tam m.in. że dyrektor Ośrodka i dyrektorzy Oddziałów obowiązani są przyjmować pracowników w każdy poniedziałek w sprawach skarg i wniosków w godzinach od 13.30 do 15.30. Procedura ta jest adresowana dla pracowników ŚODR i została im podana do wiadomości. Informacja o godzinach przyjęć w sprawach skarg i wniosków umieszczona jest zarówno w sekretariacie głównym ŚODR, jak i przy sekretariatach oddziałów w Bielsku-Białej i w Mikołowie.

Rozpatrywanie i załatwianie skarg i wniosków ocenia się negatywnie. Błędna interpretacja prawna doprowadziła do sytuacji, że dyrektor ŚODR nie przewidział możliwości przyjmowania skarg i wniosków od obywateli, a jedynie od pracowników Ośrodka.

4. Działania informacyjne dotyczące finansowanych zadań z dotacji celowej.

Według § 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie określania działań informacyjnych³⁶, prowadząc prace budowlane oraz dokonując zakupu środków trwałych, których wysokość finansowania z budżetu państwa (z dotacji celowej) przekroczyła kwotę 50 000 zł, należy umieścić w miejscu realizacji zadania tablice informacyjne zawierające elementy określone w § 5 ust. 1. W przypadku prac budowlanych tablica powinna mieć wymiary 180 x 120 cm, a w przypadku zakupu środków trwałych 60 x 40 cm.

Zgodnie z § 2 pkt 3 ww. rozporządzenia informację o pracach budowlanych oraz zakupie środków trwałych, których wysokość finansowania z budżetu państwa (z dotacji celowej) przekroczyła kwotę 50 000 zł, należy umieścić również na stronie internetowej jednostki. Wymagania dotyczące tych informacji określono w § 7.

³⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 527, dalej: Kpa.

³⁵ Pismo z 2.10.2024 r., znak: ŚODR-C-K.0910.1.2024.

³⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 953, z późn. zm.).

ŚODR z dotacji celowej na 2023 r. zrealizował inwestycję „Wykonanie niezbędnych prac budowlanych zabezpieczających dach budynku szkoleniowo-hotelowego w Mikołowie”. Kwota dofinansowania z dotacji wyniosła 64 800,00 zł. Nie umieszczono wymaganej informacji w miejscu realizacji inwestycji ani na stronie internetowej.

Dyrektor ŚODR wyjaśnił³⁷, że informacja powyższa nie została umieszczona zarówno na budynku w Mikołowie jak i na stronie internetowej ŚODR przez przeoczenie. Zadeklarował, że niedociągnięcie zostanie niezwłocznie usunięte.

Realizację działań informacyjnych ocenia się negatywnie. ŚODR nie umieścił odpowiedniej tablicy informacyjnej i nie udostępnił wymaganych informacji o inwestycji na stronie internetowej, mimo że prowadził prace budowlane, dla których wysokość finansowania z budżetu państwa (z dotacji celowej) przekroczyła kwotę 50 000 zł.

IV. Zalecenia i wnioski pokontrolne

Biorąc pod uwagę ustalenia i oceny przedstawione w *Wystąpieniu pokontrolnym*, zalecam Panu Dyrektorowi:

1. Podjęcie działań zmierzających do wzmocnienia nadzoru w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania procesu kontroli dokumentów finansowych pod kątem celowości sfinansowania realizowanego wydatku ze środków dotacji celowej na realizację zadań z zakresu doradztwa rolniczego.
2. Dokonanie przeglądu wewnętrznych regulacji ŚODR w szczególności w zakresie zasad (polityki) rachunkowości oraz regulaminu organizacyjnego, a następnie wprowadzenie niezbędnych zmian w celu zapewnienia ich aktualności.
3. Obniżenie obowiązującego progu 50 000 zł dla zamówień publicznych wymagających trybu zapytania ofertowego tak, aby zmniejszyć ryzyko braku dokonywania zamówień w sposób udokumentowany i konkurencyjny.
4. Przyjmowanie obywateli w sprawach skarg i wniosków zgodnie z obowiązującymi przepisami Kpa oraz zmianę regulacji wewnętrznych ŚODR w tym zakresie.
5. Uzupelnienie wymaganych informacji o inwestycji „Wykonanie niezbędnych prac budowlanych zabezpieczających dach budynku szkoleniowo-hotelowego w Mikołowie” poprzez montaż odpowiedniej tablicy i umieszczenie informacji na stronie internetowej ŚODR.

Proszę Pana Dyrektora o przedstawienie, w terminie 60 dni od daty otrzymania *Wystąpienia pokontrolnego*, informacji o sposobie wykonania zaleceń lub o przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Ponadto informuję, że od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Bogusław Wijatyk
Dyrektor Generalny
/podpisano elektronicznie/

³⁷ Pismo z 2.10.2024 r., znak: ŚODR-C-K.0910.1.2024.